

STATUS

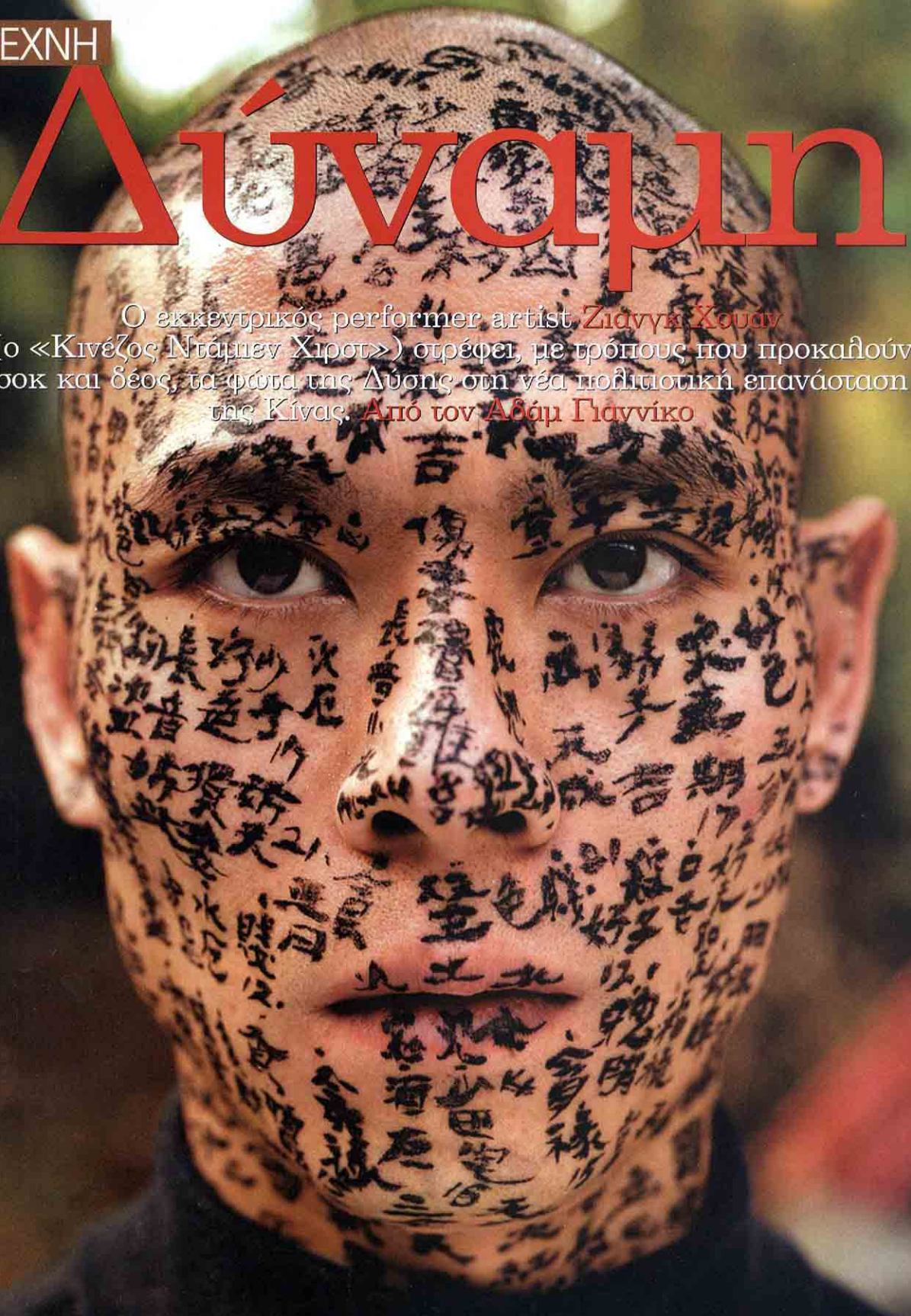
3η ΔΕΚΑΕΤΙΑ!

ΜΑΙΟΣ 2008 4,4 €

ΤΕΧΝΗ

Δύναμη

Ο εκκεντρικός performer artist **Ζιάνγκ Χουάν** (ο «Κινέζος Ντιμπεν Χιροτ») στρέφει, με τρόπους που προκαλούν σοκ και δέος, τα φώτα της Δύσης στη νέα πολιτιστική επανάσταση της Κίνας. Από τον **Αδάμ Γιαννίκο**

Zhang!

O

Ο τεράστιος γλυπτός Βούδας στο προαύλιο Annenberg Courtyard της Βασιλικής Ακαδημίας Τεχνών του Λονδίνου επιβάλλεται στο βλέμμα των περαστικών. Δύο πόδια του καταλήγουν σε στριγγίματα, ένα τρίτο στριγγίζεται σε κάτι που μοιάζει με κεφάλι που βγαίνει από το έδαφος. Η εγκατάσταση δημιουργεί μια αφίδα ύψους περίπου εννέα μέτρων, που σε προκαλεί να περάσεις από κάτω. Από τον Οκτώβριο του 2007, οι Λονδρέζοι μπορούν να ανταμώνουν με αυτό που αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα έργα κινεζικής σύγχρονης τέχνης. Δημιουργός του, ο Ζιανγκ Χουάν.

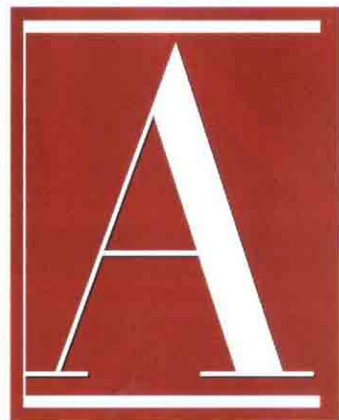
Ίσως κάποιοι από εσάς αναρωτηθούν πώς και γιατί ένας Βούδας βρήκε θέση σε ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα του δυτικού κόσμου. Η απάντηση σε καθετί ιερό βρίσκεται πάντοτε στο δημιουργό.

Πολλές χιλιάδες χιλιόμετρα ανατολικότερα, ένας άλλος «Βούδας» έχει πάρει τη θέση του στην ιστορία. Το πορτρέτο του Μάο Τσε Τουνγκ δεσπόζει στην πλατεία Τιεν Αν Μεν του Πεκίνου, αγναντεύοντας καθημερινά πολλές χιλιάδες από τα δεκαοκτώ εκατομμύρια κατοίκους του να τη διασχίζουν. Η Πύλη της Αιώνιας Ειρήνης (αυτό σημαίνει το όνομα της πλατείας) χωρίζει την πεζή καθημερινότητα των εγγονών του Μάο από την Απαγορευμένη Πόλη, που υπήρξε για αιώνες το διοικητικό κέντρο της Κίνας.

ΣΑΡΚΑ ΚΑΙ ΑΙΜΑ

Στο πλαίσιο της Whitney Biennial, το 2002, στη Νέα Υόρκη, ο Χουάν βάδισε το δικό του «κόκκινο» μίλι, προβάροντας το κοστούμι της Κίνας στην καρδιά της Δύσης.

ΣΟΚ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑ

Ακόμα περισσότερο κι από ένας διάσημος στη Δύση καλλιτέχνης, ο 42άχρονος Ζιανγκ είναι ένας συλλέκτης εικόνων· πανάρχαιων εικόνων που στέκουν πάντοτε με νόημα στο ίδιο σημείο, περιμένοντας τον τυχαίο περαστικό να

τις κάνει τέχνη. Το έργο του αποδεικνύει ότι είναι από τους πρωτοπόρους, από εκείνους από τους οποίους οι υπόλοιποι περιμένουν να ανοίξουν νέους δρόμους. Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που αιώνες βουδιστικής παράδοσης δημιουργούν μοντέρνα τέχνη στο κέντρο μιας παλιάς πρωτεύουσας, η οποία

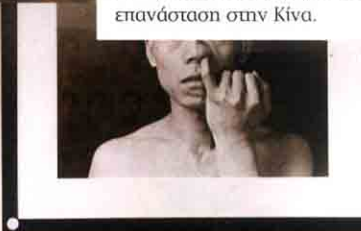
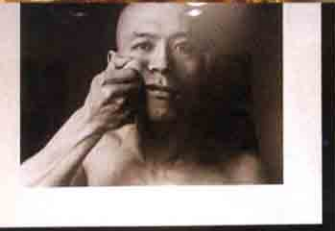
πουλάει δυτικές αξίες και τεχνονομία σε αυτούς που κτίζουν νέες αυτοκρατορίες.

Για έναν Δυτικό όλα αυτά θα μπορούσαν να φαίνονται... κινέζικα, ακόμα κι αν διάβαζε National Geographic ενόψει Ολυμπιακών Αγώνων. Όχι, όμως, αν είχε τη διάθεση να

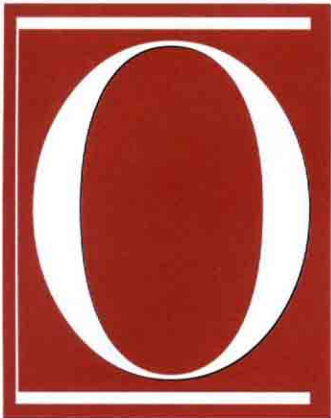
διακρίνει ανάμεσα σε χιλιάδες την ιδιοφυΐα κάποιων ξεχωριστών όντων που κάνουν τη διαφορά. Η λεπτοκαμωμένη, ταπεινή φιγούρα ενός ντροπαλού Κινέζου άντρα με μπλε σακάκι και το κλασικό αλά Μάο καπέλο, για παράδειγμα, μπορεί να μην τραβάει εξαρχής την προσοχή κανενός, αλλά μέσα σε κάθε πλήθος υπάρχει πάντοτε ένας παρατηρητής. Ο συγκεκριμένος είναι ο Ζιανγκ Χουάν. Και φέρνει τη νέα πολιτιστική επανάσταση στην Κίνα.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΣΤΑ ΑΚΡΑ

Από πάνω αριστερά και δεξιόστροφα: Ανάβοντας τα... σίμσα στη Νέα Υόρκη, 2002. Άσκηση δέκα δακτύλων, Χονγκ Κονγκ 2007. Ένας αιρετικός goldfinger, Πεκίνο 2006.

Το 2006, οι Sotheby's δημοπράτησαν έργα κινεζικής τέχνης, συνοδικής αξίας 13 εκ. δολαρίων. Το ενδιαφέρον της Δύσης για ό,τι εικαστικό κυοφορεί η σύγχρονη Κίνα είναι τεράστιο.

Ο οίκος Sotheby's, το 2006, είχε δημοπρατήσει έργα κινεζικής τέχνης, συνολικής αξίας 13 εκατομμυρίων δολαρίων, επιβελώνοντας το τεράστιο ενδιαφέρον της Δύσης για ό,τι σύγχρονο κυκλοφορεί στην Κίνα, πόσο μάλλον όταν αυτό λέγεται και είναι τέχνη. Για τον Ζιανγκ Χουάν, η έννοια της αμαρτίας έχει κεντρικό θέση στη σκέψη του. Αν η ιστορία της τέχνης είναι γεμάτη αμαρτίες, σήμερα δεν θα μπορούσε να βρει αυθεντικότερο εκφραστή τους από αυτόν. Οι Κινέζοι συνηθίζουν να τοποθετούν την επιβλητική φιγούρα του δικού τους θεού του πλούτου, του Τοάι Σεν Γιε, καθισμένου σε μία γήρνη, στις εξώπορτες των σπιτιών τους. Οι μετοχές της κινεζικής σύγχρονης τέχνης ανεβαίνουν λιγγωδώς. Αυτό το γεγονός κανείς δεν μπορεί να το αγνοήσει.

Καθισμένος, το 1994, σε ένα δημόσιο αφοδευτήριο του Πεκίνου, έχοντας καλύψει το σώμα του με μέλι και λάδι από ψάρι, ο Ζιανγκ κινηματογράφησε ατάραχος τις εκατοντάδες μύγες που τον κατέκλυσαν: το «έργο» ονομάστηκε «12 τετραγωνικά μέτρα» και θα μπορούσε να είναι άλλη μια προκλητική εικονοκλαστική ιστορία ζωής. Ξαπλωμένος, το 1998, μπρούμιτα

«Η Δύση κοιμάται. Στην Κίνα το κλίμα είναι εκρηκτικό», έχει δηλώσει. Η χώρα του φέρεται στον Ζιανγκ γενναιόδωρα, όπως σε όλους όσους παράγουν γι' αυτήν μια εικόνα ευημερίας...

σε ένα κρεβάτι από πάγο, στο Κούνινς της Νέας Υόρκης, περίμενε υπομονετικά να λιώσει από τη θερμοκρασία του σώματός του. Ντυμένος με ένα «ρούχο» φτιαγμένο από κρέας, το 2002, στην ανά διετία έκθεση του Whitney Museum of American Art, περπατούσε στους δρόμους του ανυποψίαστου Μανχάταν, θυμίζοντας ίσως στους περαστικούς κι αυτής της μητροπολιτικής γωνιάς πως όλα, τελικά, είναι σάρκα και αίμα. Από πολύ παλιά, οι καλλιτέχνες μελετούσαν την επίδραση της φύσης στο ανθρώπινο σώμα. Οι πιο τολμηροί από αυτούς δεν δίστασαν να πειραματιστούν με το ίδιο τους το σώμα, όσο νοσηρό κι αν ήταν αυτό – κυρίως για τους άλλους. Ο Ζιανγκ Χουάν, ως γιος αγρότη από το Χενάν της Κίνας, δεν θα μπορούσε να είναι λιγότερο χωμένος μέσα στα σκατά –ή, πιο πολιτικά ορθά, στη σκληρή ζωή– από τον καθένα.

Η ΓΟΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

«Η ζωή αποτελεί προτεραιότητα. Δεν υπάρχει πιο σημαντικό πράγμα από το να είσαι ζωντανός. Πολλές φορές έως σήμερα θα ήθελα να σκοτώσω τον εαυ-

τό μου, αλλά ποτέ δεν τα κατάφερα». Πόσες, άραγε, αμαρτίες χωράνε σε αυτήν τη φράση του Ζιανγκ Χουάν; Είναι θέμα πολιτισμών. Και –όπως ήδη είπαμε– αμαρτίας. Οι άνθρωποι πάντοτε είχαν πρόβλημα με τις αμαρτίες τους –αληθινές ή μη–, γι' αυτό και έκαναν τέχνη, αποτυπώνοντάς τις σε ποικίλες μορφές τεχνικής αρτιότητας. Αναμφισβήτητα, το μεγαλύτερο πρόβλημα είχαν οι Δυτικοί, γι' αυτό και δεν καταδέχονταν την τέχνη των άλλων («The West and the Rest»). Τι θα σκέφτονται, άραγε, τώρα που ένας Βούδας προσπαθεί να ισορροπήσει καταμεσής του Λονδίνου;

Η PaceWildenstein Gallery της Νέας Υόρκης θα φιλοξενήσει τον Μάιο μια μεγάλη έκθεση του Ζιανγκ Χουάν, την πρώτη Κινέζου καλλιτέχνη. Ακροβατώντας σε φολκλόρ εφιαλτές και μοντέρ-

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Αριστερά: Ο Ζιανγκ Χουάν ποζάρει με θέα τον «Τρίποδο Βούδα» στο Λονδίνο. Δεξιά: Φωτογραφίζοντας τη νέα γενιά της Κίνας (από την Εθνική Πινακοθήκη της Βικτόρια στην Αυστραλία).

να υλικά, τα εκθέματα δύσκολα παραπέμπουν στις βασικές αρχές περί μοντέρνας τέχνης. Ένα concert που μας φέρνει στον νου τα «Όνειρα» του Κοιροσόβα, εφιαλτικές εικόνες πυρηνικής καταστροφής, ανάμεικτες με κιμονό και ατέλειωτα μέτρα καμένου ιαπωνικού μεταξίου: ο πολιτισμός βασίζεται στη λήθη. Κανένας Δυτικός ή μη πολίτης δεν θα υποδεχτεί ατάραχος αυτά τα έργα. Διότι, απλούστατα, θυμίζουν...